

Motion till riksdagen 2005/06:Fi281

av Karin Pilsäter m.fl. (fp)

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om översyn och samordning av utskottsområdets myndigheters uppdrag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om sammanslagning av Nämnden för offentlig upphandling och Konkurrensverket.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om försäljning av SBAB och Vasakronan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om staten som förebild som arbetsgivare.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om omförhandling av det statliga avtalet om delpension.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om försöket med statliga trängselskatter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om nordisk samordning vid implementering av EU-direktiv på finansmarknadsområdet.
8. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt uppställning:

Fel! Okänt namn på

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 358	-500
1:8 Nya förvaltningspolitiska myndigheten	49,5	-47
1:12 Statliga kompetensöverföringsjobb	360	-360
Summa för utgiftsområdet	11 809	-907

Nej till trängselskatter

Folkpartiet motsätter sig det statliga försöket med trängselavgifter i Stockholm. Folkpartiet anser att den kommun som så önskar ska kunna införa trängselavgifter, efter överenskommelse och godkännande av andra berörda kommuner. Trängselavgifter är en fråga som ska beslutas av dem det berör. I detta fall har Socialdemokraterna överenskommit med Miljöpartiet att det, över huvudet på invånarna i Stockholms län, ska införas sådana avgifter med syftet att få Miljöpartiets stöd för sitt eget regeringsinnehav. Folkpartiet anser att försöket ska avbrytas!

Flertalet investeringar är redan gjorda. Huruvida dessa kan avyttras så att delar av kostnaden kan återvinnas är i dag inte möjligt att avgöra. Däremot kan vissa drifts- och informationskostnader samt planerade avvecklingskostnader undvikas. Vi beräknar försiktigt att 500 miljoner kronor kan sparas under såväl 2006 som 2007.

En effektivare statsförvaltning

I en utredning (SOU 2005:32) föreslås en ny ansvarsfördelning mellan ESV och Statskontoret samt att en ny förvaltningspolitisk myndighet bildas. Vidare föreslås att Statens kvalitets- och kompetensråd (KKR) ska avskaffas. Statskontoret ska, enligt utredningen, ha ett renodlat utrednings-, uppföljnings- och utvärderingsuppdrag. Viss verksamhet som rör lokalförsörjning och samordning av statlig inköpsamordning ska överföras till ESV. Regeringen har tillsatt en särskild utredare med uppdrag att vidta de åtgärder som krävs för bildandet av den nya myndigheten. Den förvaltningspolitiska myndigheten ska inrättas den 1/1 2006.

Folkpartiet välkomnar delar av utredarens förslag. Vi har till exempel länge föreslagit en nedläggning av KKR. Vi menar dock att utredaren borde fått ett bredare uppdrag. Det finns inom utgiftsområde 2 flera myndigheter vars arbetsuppgifter delvis överlappar varandra. Därmed skulle man kunna nå större effektivitets- och samordningsvinster med en bredare översyn än den som görs i nämnda utredning. På detta sätt kan 12 miljoner sparas av anslaget.

I regeringens budgetförslag för området föreslås inga effektivitetsförbättringar eller kostnadsrationaliseringar utöver ett allmänt spararbete på hela

statsförvaltningen. Den nya förvaltningspolitiska myndigheten föreslås i stället få motsvarande resurser som motsvarar de verksamheter man tar över från Statskontoret och KKR. Detta är orimligt, därför föreslår vi att anslaget för den nya myndigheten begränsas med 5 miljoner.

Folkpartiet menar att det finns stora möjligheter att genom effektivisering av statsförvaltningen minska statens kostnader. Området borde därför genomgå en bredare översyn i syfte att nå bättre samordning och ge tydligare uppdrag till de olika myndigheterna. Syftet med en sådan översyn är att nå såväl ökad kostnadseffektivitet som bättre service och tydlighet gentemot kunder och medborgare.

Ett exempel är möjligheten att samordna verksamheterna inom Konkurrensverket och Nämnden för offentlig upphandling. Detta föreslog den så kallade Upphandlings- kommittén redan 2001. Folkpartiet menar att en sådan sammanslagning skulle skapa en effektivare översyn och kanske framför allt en effektivare översyn när det gäller kommunernas och landstingens sätt att sköta konkurrensen. Utredningen visade dessutom att det offentliga skulle kunna spara betydande belopp om upphandlingen sköttes mera strikt. Hur det praktiska ska se ut kring denna samordning bör regeringen utreda närmare.

Det är emellertid inte möjligt att i förväg förutsäga hur stora ekonomiska besparingar som kan göras efter en sådan genomlysning. Folkpartiet väljer därför att inte räkna in potentiella besparingar i vårt budgetalternativ.

Begränsa SCB

Statistiska centralbyrån (SCB) omsluter cirka 904 miljoner kronor varav drygt hälften finansieras med avgifter. Riksrevisionen (RiR) har granskat uppdragsverksamheten och rapporten (RiR2004:8) visar med all önskvärd tydlighet att SCB:s organisation behöver förändras. Uppdragsverksamheten är i dag organisatoriskt integrerad med den anslagsfinansierade verksamheten. SCB bör ges i uppdrag att utifrån RiR:s rapport genomföra en klar uppdelning mellan den anslagsfinansierade och den avgiftsfinansierade verksamheten.

En av Sveriges viktigaste utmaningar är att få fart på företagandet. För att nå det målet krävs en politik för ett kraftigt förbättrat företagarklimat. En sådan politik bygger på strategiska skattesänkningar och minskad regelbörda. I syfte att minska företagens administrativa bördor bör Statistiska centralbyråns (SCB) statistikinhämtning från företag begränsas. Vidare bör andelen av SCB:s verksamhet som är avgiftsfinansierad eller uppdragsverksamhet öka. Detta för att säkerställa att det finns efterfrågan på producerad statistik. Av detta skäl bör SCB:s anslag minska med 30 miljoner.

Fel! Okänt namn på

Sälj SBAB och Vasakronan

Staten ska inte bedriva affärsverksamhet på väl fungerande marknader. Det innebär för detta utgiftsområde att vi föreslår en försäljning av SBAB och Vasakronan. Båda bolagen bedriver affärsmässig verksamhet på marknader som präglas av hög effektivitet och god konkurrens mellan privata aktörer.

I en väl fungerande marknadsekonomi fyller staten en oundgänglig funktion som stiftare av de lagar och regler som ska följas som beslutsfattare om de skatter som ska betalas och som myndighetsutövare i form av de rättsvårdande och marknadsvårdande instanser som ska se till att reglerna efterföljs. Att på samma gång vara aktör på marknaden leder till en orimlig sammanblandning av roller. Den vars verksamhet är beroende av gällande regler ska inte själv direkt eller indirekt vara med och bestämma vilka regler som ska råda.

Staten ska vara en bra arbetsgivare

Även om staten skulle sälja merparten av de statligt ägda företagen förblir staten en stor arbetsgivare. Folkpartiet anser att staten ska föregå med gott exempel som arbetsgivare. Det innebär att staten aktivt ska förebygga ohälsa på arbetsplatsen och ge sjukskrivna stora chanser till omskolning och möjlighet att komma tillbaka i arbete. Staten måste vidare höja ambitionerna när det gäller jämställdhetsarbetet och arbetet med att bredda den etniska mångfalden. Det är dock viktigt att detta sker genom att riva de olika hinder som finns och inte genom kvotering.

Enligt budgetpropositionens avsnitt om statsförvaltningens utveckling har andelen kvinnor på ledande positioner ökat från 21 % till 30 % sedan 1998. Detta är en oacceptabelt låg nivå och även om utvecklingen går åt rätt håll är takten oacceptabelt långsam. Det senaste året har antalet kvinnliga myndighetschefer minskat med tre samtidigt som antalet manliga myndighetschefer ökat med en.

I en särskild bilaga till budgetpropositionen redovisas fördelningen av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män (bilaga 4). I bilagan redovisas tydligt att staten inte tar sitt ansvar när det gäller rättvisa löner mellan kvinnor och män. I den statliga sektorn är kvinnors lön 85 % av männens. Även om man rensar för faktorer som ålder, utbildningsnivå, arbetstid och sektor kvarstår en oskäligen löneskillnad. I den standardvägda jämförelsen har kvinnor bara 92 % av männens genomsnittslön. Även inom Regeringskansliet har omotiverade skillnader till exempel vad gäller ingångslöner uppmärksamats.

Det är inte bara i statsförvaltningen staten ska föregå med gott exempel. I egenskap av aktieägare i bolag fungerar staten som skattebetalarnas ombud på bolagens stämmor och kan alltså utöva ett direkt och mycket påtagligt inflytande. I av staten helägda bolag kan man inte bara gå på stämman, man utgör stämman. Det är sålunda märkligt att jämställdhetsarbetet går så långsamt även i dessa bolag.

För att bryta lönediskrimineringen behövs ändamålsenliga metoder såsom statistik och bättre modeller för arbetsvärdering. Genom sådana verktyg kan diskriminerande löneskillnader synliggöras. Vi förutsätter att staten som arbetsgivare följer den lagstiftning riksdagen fattat beslut om. De skärpningar av jämställdhetslagen som genomförts måste förutsättas få fullt genomslag. Staten som arbetsgivare måste gå före och själv agera på det sätt man via lagstiftning, styrmedel och opinionsbildning vill förmå resterande arbetsmarknad att agera.

Brister i integrationspolitiken är ett av Sveriges allvarligaste problem. Därför är det av stor vikt att staten använder alla sina olika roller för att riva hinder för nya svenskar att etablera sig i samhället och inte minst på arbetsmarknaden. I åldern 20–64 år är andelen med utländsk bakgrund 17,8 %. Bland statens anställda har bara 10 % utländsk bakgrund. När det gäller anställda med ledningskompetens i statsförvaltningen utgör andelen med utländsk bakgrund endast drygt 5 %.

Den statliga arbetsgivarpolitiken måste föregå med gott exempel genom att vidta åtgärder för att nå ökad etnisk mångfald och jämställdhet i den statliga förvaltningen.

Slopa delpensionen

Riksdagen har tidigare beslutat att från och med 2001 avskaffa subventionerad delpension i det allmänna pensionssystemet. Trots detta har Arbetsgivarverket slutit ett delpensionsavtal för statligt anställda. Under 2003 och 2004 beviljades sammanlagt 3 764 personer i statsförvaltningen delpension. Det motsvarar cirka 20 % av åldersgruppen 61–64 år. Mer än hälften av delpensionärerna beviljades förmånen från 61 års ålder.

Syftet med delpensionsavtalet sägs vara att möjliggöra för äldre att arbeta till ordinarie pensionsålder. Det är troligt att effekten i stället blir att de förmånliga villkoren lockar till minskad arbetstid. Avtalet kan ha en sammantaget negativ inverkan på arbetsutbudet. Vidare vill vi påpeka att i den statliga sektorn finns fortfarande liknande slag av tjänstepensionsvillkor för inkomster ”över taket” som i den privata sektorns ITP-plan. Detta gör det mycket dyrt att anställa den som är äldre, samtidigt som tidig pensionsavgång i vissa situationer kan stimuleras. Vi ser allvarligt på att statens egen arbetsgivarmyndighet verkat i rakt motsatt riktning mot vad riksdagen har angivit med pensionsreformen, inklusive beslutet om avskaffande av den starkt subventionerade delpensionen.

Dessutom har Arbetsgivarverket slutit avtal som enligt vår mening ökar och inte minskar hindren för äldre arbetskraft. Vi anser att staten som arbetsgivare i fortsättningen måste uppträda i linje med den övergripande ekonomiska politiken och riksdagens beslut om arbetsmarknad och välfärdssystem. Att myndigheter som sluter avtal uppträder tvärt emot kan inte accepteras. De avtal som inte fyller ovannämnda krav måste därför omförhandlas. Riksdagen

Fel! Okänt namn på

bör tillkännage för regeringen som sin mening vad vi här framfört om omförhandling av det nya tjänstepensionsavtalet inom statlig sektor.

Finansmarknaden

Finansmarknaden genomgår en ständig förändring. Den fortsatta avregleringen av den svenska marknaden är i grunden positiv. Nu drivs liberaliseringen till största delen av ambitionen att skapa en gemensam finansmarknad i EU. Avvägningen mellan konsumentens säkerhet och marknadens dynamik kan ibland vara svår i denna process, men för Sveriges såväl som Europas skull är det viktigt att denna avreglering och integration fortgår.

På vägen mot en europeisk finansmarknad med gemensamma regler ser vi hur den nordiska finansmarknaden blir alltmer gemensam. Denna utveckling är välkommen men den ställer också en del nya krav på den svenska finansmarknadspolitiken. Folkpartiet menar att man vid genomförande av EU:s direktiv på finansmarknadsområdet så långt möjligt bör samordna implementeringen mellan de nordiska länderna. Regeringen bör ta initiativ till samtal mellan de nordiska regeringarna och ansvariga myndigheter. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Finansmarknaden och bankerna har visat sig klara den senaste lågkonjunkturen mycket väl. Det är ett viktigt styrkebesked.

Det finns emellertid anledning att fortsätta att hålla ögonen på utvecklingen på finansmarknaden. I takt med att finansmarknaden blir alltmer komplex är det viktigt att ständigt se över Finansinspektionens resurser och sanktionsmöjligheter. De närmaste åren kommer det att krävas beslut både om mer resurser och om mer muskler till Finansinspektionen.

Under andra kvartalet 2005 ökade hushållens skulder med ungefär 52 miljarder kronor. Det är en mycket hög ökningstakt och skuldernas totala värde är nu uppe över 1 703 miljarder kronor. Största delen, över 1 000 miljarder kronor, av skulderna är till bostadsinstitut. Även om det inte är ett systemhot ställer till exempel hushållens höga belåning en del frågor inför en väntad ränteuppgång.

Anslag	Regeringen 2006	Folkpartiet 2006	Regeringen 2007	Folkpartiet 2007	Regeringen 2008	Folkpartiet 2008
90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 358	-500	930	-500		0
1:8 Nya Förvalt- ningspolitiska myndigheten	49,5	-47	-50	-50	-51	-51
1:12 Statliga kompe- tensöverföringsjobb	360	-360	360	-360		0
Summa för utgiftsområdet	11 809	-907		-910		-51

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 5 oktober 2005

Karin Pilsäter (fp)

Christer Nylander (fp)

Bo Könberg (fp)

Lars Leijonborg (fp)

Gunnar Nordmark (fp)

Marita Aronson (fp)